

usmrten japonski bančni predsednik, milijonar Rockefeller je napadel trgovsko prstuje Japoncev na otoku Hawai, člani ameriškega kongresa so pretili Japoncem z vojsko in končno žaljenje japonskih dijakov, torej japonske navednosti v San Francisku. To je cela vrsta neprilik, ki ne gredo Japoncem na noben način iz spomina. Predsednik Roosevelt sicer miri, ampak besedam je dandanes težko verjeti, zlasti v takih položajih. Spet je torej skoro že tukaj, ali vsaj velika napetost, ki jo veča tudi to, da imajo Japonci in Zedinjene države iste cilje. Zedinjene države imajo dandanes v svoji oblasti otoke Filipine in Hawai in zilo žele, da bi bili njihovi še Sundski otoki. Japonci bi tudi radi še Sundske otoke in poleg tega mislijo celo na to, kako bi prišli do Filipinov in do Hawaja. Take želje pa nikakor niso brez vojske izpolnjive. To zadnje je zlasti slučaj pri Japoncih, ker bodo Američani Filipine in Hawai gotovo krepko branili. Za enkrat bo to nerodno, ker je ameriška mornarica z ozirom na japonsko zelo daleč zadaj. Treba bi se bilo torej za boj resno pripraviti, kar bi potrebovalo mnogo časa. In ravno tega slučaja se bodo morda Japonci poslužili in napadli Zedinjene države, predno bodo pripravljene na resen apopad. Nemci imajo velik vpliv v Tokiju in bodo za to, da se tako zgodi. Nemčija gleda precej navakriž preko morja na Angleško in vojska med Japonci in Američani bi ji bila gotovo dobrodošla: nudila bi namreč zanjo primerno priliko za boj, ker bi Angleška ne mogla dobiti od Zedinjenih držav nobene pomoči. Stvari so torej precej jasne in je mogoče, da se kmalu vresničijo.

Razne novice.

* V Gradcu je umrl dne 4. t. m. g. Tomaž Mlaker, uradnik štajerske hranilnice. Rajni je bil brat č. g. kanonika dr. Mlakerja. Bil je po Spodajem Štajerju dobro znan in ves čas narodni stvari zvest. N. v m. p.!

Poročil se je 12. t. m. g. dr. Ernest Kalan, odvetniški koncipijent na Dunaju, z gđ. Elzo Bergman, hčerko g. dr. Mihaela Bergman v Zalcu.

* Kmetje in občinski predstojniki! Zadnji čas je, da vložite prošnje na deželni šolski svet za voljo starih šolskih počitnic. Vsak dobro ve, kako hudo je zadela ta nova uredba, da so se šolske počitnice prestavile na poletni čas. Zdaj v jesen, ko je kratek dan, paše pa po travnikih dovolj, bi mogli za voljo šole v hlevu krmiti. Toraj naj vse občine vložijo prošnje z podpisom vseh starišev, kateri imajo otroke za šolo, in je za pašo potrebujejo.

* Štajerska kmetijska družba postopa še vedno krivično proti Slovincem, čeravno je poslanec dr. Korošec že interpeliral ministra ter ga opozoril na delovanje te družbe. Pri zadnji seji so zopet odklonili prošnjo, da se ustanovi podružnica v Smihelu

fiji podporno društvo za bolne in revne duhovnike. Tudi pri tem društvu je Herg kot kanonik v Mariboru krepko sodeloval ter je po smrti Fr. Kosarja l. 1894. do svoje smrti bil predsednik in duša temu društvu. Razume se, da je podpiral tudi druga domača dobrodelna, prosvetna in domoljubna društva in liste. Po smrti kanonika Martina Kovačič († 1. febr. 1882) je bil L. Herg začasni ravnatelj v bogoslovnici. L. 1885. je ves slovanski svet praznoval tisočletnico slovanskega apostola sv. Metodija. Že o priliki slovanskega romanja v Rim l. 1881. se je sprožila misel, da se l. 1885. napravi romanje iz vseh slovanskih pokrajin h grobu sv. Metodija v staroslavni Velehrad. Izmed štajerskih Slovincov se je pridružil romarjem tudi kanonik Herg. Slovanom sovražno vlada je sicer skušala preprečiti to romanje, češ, da v okolici Velehrada razsaja kuga. Ker pa se je kmalu pokazalo, da je to prosta izmišljotina, je bilo romanje dovoljeno. Herg in njegovi tovariši so potovali čez Ogrsko preko Budapešte na Dunaj, od ondod pa v Velehrad, kamor so dospeli dne 7. julija. Veličastnih slovesnosti, ki so trajale osem dni, se je vdeležilo ogromno ljudstva od blizu in daleč. Vsak dan je priromalo samo Moravanov iz 6 dekani in je bilo nekatere dni čez 10.000 ljudi v velehradski prestolnici. Hergu se je to potovanje globoko vtisnilo v dušo in z navdušenjem je rad večkrat govoril o Velehradu. Do slovanskih blagovestnikov je gojil nežno čiščenje; ob Metodovem grobu se je njegovo rodoljubno slovansko srce še bolj vnelo in utrdilo v ljubezni in vnemi za slovansko stvar. Iz Velehrada je potoval na Poljsko, kjer si je ogledal krasno prestolnico nekdanjih poljskih kraljev, Krakov; iz Poljskega pa jo je mahnil preko Olomuca na Češko, v zlato Prago in potem čez Lince in Ischl domov. Pozneje je obiskal tudi naše

pri Mozirju. Ti nemški mihelni pač nočejo, da bi se naš kmet združeval in organiziral, nočejo privoščiti slovenskim kmetom podpore, katero daje podružnica, zato odklanjajo podružnice po slovanskih krajih. No, „Štajerca“, kaj praviš k temu, ti, ki se štuliš za prijatelja slovenskih kmetov?

* „Narodna stranka“ ali kakor jo po pravici imenujemo liberalna stranka se baha v prilogi zadoje številke, da je zmagala v Rajhenburgu s svojimi pristaši ter napada g. župnika Cerjaka, ki se ni udeležil volitev s svojimi pristaši. V narodu pa je bilo istočasno poročilo, da so zmagali v Rajhenburgu naprednjaki, kakor se radi imenujejo liberalci. To je zopet nov dokaz, da je narodna stranka na Štajerskem sestra krajske liberalne. Samo zaradi tega si ni izvolila naslova liberalna stranka, ker naši kmetje dobro poznajo liberalce, saj so jih videli ali pa izvedeli, kako surovo so se obnašali proti udeležnikom katoliškega shoda, ko so jih psovali z besedami „butelni“ itd. Zato pa so si dali ime Narodna stranka, ker mislijo, da bodo pod tem imenom lažje pridobili kmete. Značilno za njih delovanje je tudi to, da so nastopili proti katoliško narodni stranki v Rajhenburgu. S tem so začeli bratomorni boj v občinah.

* Uradovanje pri železnici. Hlapec pripelje neko reč na postajo ter odda nemški tovarni list, a slovensko napisan. Dotični uradnik pa lista ni hotel sprejeti, rekoč, da slovenski ne razume in da se mora nemško napisati, ker je uradni jezik pri železnici nemški. Vse to pa je govoril v nemščini, zato ga hlapec, ki ni znal nemški, ni razumel. Slučajno pride železniški delavec ter uradniku raztolmači besedo, potem je bila zadeva rešena, če tudi z nevoljo. Vprašamo: ali so uradniki za ljudstvo, ali ljudstvo za uradnike tukaj? Slovinci zmožne uradnike pošiljajo v nemške kraje, a slovenske nezmožne pošiljajo v naše kraje. Narobe svet! — Ali se bode radi uradnikov moral vsaki hlapec nemščine učiti? Ta slučaj ni edini, ako se bodo še ponavljali, bo treba poslancem naznaniti. Tokrat še ne omenimo kraja, kjer se je to zgodilo, a drugokrat ne bomo prizanesli.

* „Štajerčevi uredniki“. Ni še mesec dni, odkar je Zavadi zapustil „Štajerca“, in že ga ta imenuje „kroničnega alkoholista ter duševno in moralno propadlega duhovnika.“ To je pa res lepo, da nimate boljših urednikov. Pred Zavadilom pa ste imeli Dravenška, katerega je bilo treba po gostilnah iskati, kadar je bil že zadaj čas, da se list daje tiskati. Potem ni čudno, da imajo posebno pijani toliko ljubezni do „Štajerca“, saj „gliha vkup štriba“. — Lepo je pa tudi od gospodov, ki „Štajerca“ izdajajo in zalagajo, da je pol leta bil Zavadi za nje dober, da jim je zbiral novice in laži, pa niso prej našli, da je alkoholist in propal človek. Iz tega tudi Linhart, bivši socijaldemokrat in sedajni liberalni pomagač, lahko spozna, kaj čaka njega, kadar odstopi od „Štajerca“. Razume

južne brate v Bosni in Heregovini in tako je boljše spoznal vse avstrijske Slovence.

Kot praktičnemu gospodarju je stolni kapitol poveril Hergu upravljanje kapitolskega imetja in kot upravitelj je v kapitolskem vinogradu prenovil gosposko hišo in kapelico, pozneje je pozidal novo gosposko poslopje in viničarijo. Istotako je Herg znatno pripomogel, da se je nakupil lep prostor za dijaško semenišče in pozidal sedanje prostrano poslopje.

Herg je pa v tem času tudi pisateljsko deloval. Dasi mu narava ni dala pevskega daru, je bil vendar že od mladosti prijatelj lepim pesmi. Najprej je zbral primerne nabožne pesmi in jih izdal v „Venec“, potem pa je nabiral svete pesmi za šolarje, kiso l. 1888. izšlo že v 4. izdaji, v majhnem zvezčku po 10 krajanjev. Istega leta je izdal tudi zbirko narodnih pesmi, l. snopič, l. 1891. pa drugi snopič. Zaradi majhne oblike in nizke cene se je ta zbirka zelo prikupila in marsikateri vesel družbi podala pošteno zabavo. Slovenski mladini je podaril Herg še drug književni dar, namreč „Duhovni vrtec ali molitvenik za katoliško mladež s podukom za sv. birno“, ki obsega poleg molitev tudi obsežno pesmarico.

Knezoškof Jakob Maksimilijan je pripoznaval vsestransko delovanje Hergovo in na njegovo priporočilo mu je sv. oče Leon XIII. dne 30. decembra 1888 podelil zaslužni križec „Pro Ecclesia et Pontifice“ (za cerkev in papeža). Knezoškof mu je izkazal svoje zaupanje tudi s tem, da ga je postavil za izvršitelja svoje oporoke, kar je Herg moral izpolniti že naslednje leto, ker je knezoškof Jakob Maksimilijan dne 28. junija 1889 umrl.

(Konec prih.)

se, da „Štajerca“ takih pojasnil svojim backom ne pove, zato na ta-le dopis ne bo nič odgovoril ali pa: „Neko besno človeče se v „šihposu“ zopet zaletava v „Štajerca“ in zagovarja pijance, katerim smo v uredništvu morali dati slovo, ker naš list takih ljudi ne mara. Gospodje klerikaleci naj se v zadeve našega uredništva ne učejo, ampak naj se brigajo za-se.“ — In backi bodo brali in se čudili modrosti svojega „Šajerca“ in rekli: „Res je tako“.

* Resnicoljubnost „Narodnega lista“. O stvari med g. dr. Kukovcem in urednikom Leskovarjem smo dobili to-le važno izjavo: „V svojem zagovoru o nerazdružljivosti katoliškega zakona pravi g. dr. Kukovec, da se je zborovanje v Celju, na katerem je predaval g. dr. Fermevc, izreklo soglasno z g. duhovniki za nerazdružljivost zakona. Resnici na ljubo smo prisiljeni izjaviti, da se dotično zborovanje žalibog ni izreklo za nerazdružljivost zakona. Gosp. dr. Fermevc je rekel, „da je v principu za nerazdružljivost zakona“ — za kar je lahko tudi tisti, ki hoče zdaj imeti znano reformo zakona — „da pa je v izvanrednih slučajih, kjer bi imela, kakor je rekel g. dr. Fermevc, „zakonska že na tej zemlji peklo, za razporoko“. O kakem soglasju na zborovanju se ne da lahko govoriti, ker ni bilo debate; pač pa so poslušalci zvešoma predavatelju ob sklepu ploskali ter s tem menda pokazali, da so se strinjali s predavateljem, potem pa so takoj vsi šli iz dvorane. Predavatelj pa se je torej izrekel v navedenem smislu za razporoko, s čimer gotovo noben navzoč duhovnik ni soglašal. G. dr. Kukovec torej čudno sklepa. On pravi: „Kako bi jaz mogel govoriti za razporoko, ko pa se je naše društvo na dotičnem zborovanju izreklo za nerazdružljivost.“ Torej dotično zborovanje se je izreklo po navedeni izjavi za razporoko! Če je tedaj g. dr. Kukovec soglasno z g. dr. Fermevcem in drugimi zborovalci — pristaši nove stranke — samo v principu za nerazdružljivost zakona, še nikdar ni zagovornik katoliškega zakona, ampak je z g. dr. Fermevcem in dr. zagovornik razporoke. Omenjeni izvanredni slučaj se lahko kmalu najdejo, kakor se to vidi pri zakonodajstvih, kjer imajo tako razporoko. Z zagovorniki takih zakonov ni nič pomagano katoliški stvari, in mi imamo po tej izjavi še en vzrok več, da dvomimo, da je nova stranka iz verskega prepričanja za nerazdružljivost zakona, kakor uči katoliška cerkev. Nič pa ne dvomimo o tem, da nova stranka iz taktičnih vzrokov ni za razporoko, ker bi drugače takoj izgnala zaupanje pri ljudstvu.

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je vpeljala nove, jako lične nabiralnike. Nabiralnik je podoba prosečega otroka, ki nosi na tablici napis: „Mal položi dar, domu na altar.“ Spodaj je zaznamovan popoln družbin naslov. Misel nabiralniku je ta, naj bi ta proseči otrok izprosil prav mnogo darov za našo šolsko družbo. Nabiralniki, 32 centimetrov visoki, bcd. gotovo krasili vsak prostor, kamor se postavijo, bdi gostilna, trgovina ali privatna hiša. Izdelani so popolnoma umetniško. S tako podobo je družba hotela vplivati tudi na estetičnost čutov našega ljudstva. Ker so družbo stali veliko, sklenil je vodstveni odbor, da naj se ob naročitvi za vsakega priloži svota 10 kron. Ostali bi pa tudi potem še družbina last. Naročajo se pri družbinem vodstvu v Ljubljani.

Mariborski okraj.

m Naš prevzvišeni knezoškof so se odpeljali minoli teden v Rim, kamor se morajo podati vsako peto leto k sv. očetu. Dne 7. t. m. so bili sprejeti v avdienci od sv. očeta.

m Imenovanje. Učitelj varunka na c. kr. višji realki v Mariboru č. g. dr. Anton Jarovšek je dobil naslov profesorja.

m Poročil se je g. Tomislav Stani, učitelj v Rušah, z gđ. Rozo Škerbinek.

m „Brat Martin“ so predstavljali minolo nedeljo v Mariboru. Obisk je bil zelo dober. Žal, da ne moremo preveč hvaliti predstave. V Mariboru bi se že lahko malo boljše igralo! Nekateri osebe so bile sicer izvrstne, toda celoten utis igre vendar ni bil dovoljen. Pričakujemo, da nam pri prihodnji predstavi ne bo treba štediti s pohvalo.

m Sv. Ropert v Slov. goricah. Naše bralno društvo se je 14. m. m. zopet upalo stopiti na gledališki oder ter predstavljati sicer drugod že znano igro „Pravica se je izkazala“, ki se pa pri nas še ni igrala. Hvalevredno je, da so nekateri naši mladenci zanimajo za pošteno razveseljevanje. Igralo se je prav dobro. Omeniti je pa tudi zunanjo opravo odra — kulis, ki so bile v novejšem času od naše

gdč. učiteljice Vučnik in drugih cenj. pomočnikov novo slikane. Vsa hvala njej! Končno se omenimo, da bi radi tudi naše narodne mladenke videli v kratkem na odru kot spretno igralko.

m Sv. Jakob v Slov. gor. Pregovor pravi, kdor zna, ta zna; z enakimi miali smo se razšli volilci dne 8. t. m. iz dvorca g. Grega, ne da bi bili svoji dolžnosti zadostovali. Zakaj pa? To vam povem v sledečem. Na imenovan dan je bila pri nas občinska volitev oziroma volitev novega občinskega odbora. Za predpoldne je bila določena volitev za tretji volilni razred. Dobro pripravljeni so se podali naši volilci na volišče; ko očka Grega zagledajo tako ogromno število volilcev, so se jim začele blažke takoj tresti; kajti uvideli so kmalu, da jim danes ne bo dobra predla in če pojde tako naprej, izpodmakne se jim še celo občinski stolec za večne čase. Kaj torej početi? Kako nadaljevanje volitve preprečiti? Take misli so se lotile mehote trepetajočega očka. Pa kakor je znano, so očka Grega precej kunštni ali žmetni; takoj so nekaj stohali in sreča jim je bila mila. Prišlo je namreč tekom volitve pri zapisovanju v glasovnico in protiglasovnico do malega nesporazumljenja; nato vstane eden od komisije ter predlaga, da se naj ta nedostatek popravi oziroma število oddanih glasov kolacijomira; a mogočni očka tega niso pripustili; vsled tega je imenovan ud komisije rekel, da izstopi iz komisije, če se njegov predlog ne upošteva; to je bila sedaj voda na Gregov mlin; z veliko radostjo vstane ter zaključil volitev; nato prekliče omenjeni ud komisije svojo izjavo, a „jekleno značajni“ Grega se niso dali več pregovoriti. Po kratkem prepiru med vsemogočnim očkom in nekaterimi volilci podali so se vsi volilci deloma nevoljni deloma veseli na svoje dome. Očka Grega pa so se doma smejali, misleč, danes sem jim pa pokazal svojo oblast. Vidiš dragi bralec, tako znajo g. Grega. — A, ljubi očka, zdaj pa me poslušaj in si zapiši to trdno za tvoja ušesa: Osmega t. m. si svoje volilce zadnjič za nos vodil; se svojim postopanjem na dan volitve si si nakopal sovraštvo tudi pri svojih zadnjih prijateljih, ki bi te mogoče še volili v odbor; a zdaj je s tvojo slavo pri kraju. Kaj ne, gospod očka, nehvala je plačilo sveta? — O občinski volitvi se nam še piše. Ker bi ne bil izid občinskih volitev dne 8. t. m. za dosedanjega župana ugoden, predstavili so očka Grega volitve za 14 dni. Vršile se bodo torej zopetne volitve dne 24. in 26. t. m. in sicer v soboto dne 24. za volilce iz 3. volilnega razreda in v ponedeljek dne 26. za volilce iz 2. in 1. volilnega razreda, vsikdar ob 9. uri predpoldne, oziroma za 1. volilni razred ob 1. uri popoldne. Volitve se ne bodo vršile kakor zadnjič na dvorcu gosp. Grege, ampak v Gornjem dolu pri Šreju, to je pri posestniku, ki je eno dobro uro oddaljen od farne cerkve. Ta oddaljeni kraj so si izvolili g. župan nalašč, meneč, da se bodo ustrašili naši volilci daljše poti; a varaš se očka! Če moramo iti na volitev v deveto vas, tako nas ne bo to nič ustrašilo, temveč dalo še le večji pogum in navdušenje za to stvar. Dragi volilci, pridite torej na imenovane dni polnoštevilno, nobeno delo naj vas ne zadržuje doma, vsacega občana je sveta dolžnost, da pride ter voli moč, ki so znani po svoji poštenosti in značajnosti, v obč. odbor. Skrajni čas že je, da dobimo za predstojnika moč, ki bo v prvi vrsti pošten ter v drugi vrsti obrnil vso svojo pozornost v blagor naše občine, kateri je na vseh straneh treba pomoči. Našel bi vam lahko vse pege našega dosedanjega predstojnika, a predali cenj. lista bi postali premajhni. Omenim samo to, kar vam je že itak vsem znano, da je moral priti v zadnjem času neki visoki gospod dvakrat v št. Jakob k predstojniku, da mu je dokazoval njegove nerednosti. Ko bi imel drugi predstojnik enake nerednosti, bilo bi se mu kaj drugega pripetilo. — Nadalje poglejte si vaše občinske ceste; noben drugi kraj nima tako slabih cest, kakor ravno naš. Sicer bo vam g. Grega sedaj sveto obljuboval, da dobite po Zgor. Jakobskem dolu zidano cesto, ki bi peljala na Weitersfeld ali Omurek; a te obljube bodo, dragi moji, samo pesek v oči. Ako je še do sedaj ni napravil, vam je tudi slej ne bo. Le poglejte priče te ceste, ki se je že pred leti zgradila; še ta se je pod sedanjim županom tako zanemarila, da skoraj ni več razločka od navadne občinske ceste; pred dvorcem g. župana bo nastal kmalu celi močvir; še pred svojim pragom ne popravi ceste, ne pa, da bi vam zgradil nove. — Nova okrajna cesta, ki veže Sv. Jurij in Sv. Lenart, ta ni njegova zasluga, s katero se on večkrat baha, ampak to je zasluga šentlenarskega okraja, ki je v ta namen opetovano dregal okr. zastop mariborski. In tako bi vam še lahko našel marsikatero slično „zaslugo“ našega župana, a vendar mislim, da je za danes dovolj. Dragi volilci in občani, od-

prle se vam bodo sedaj oči in spravideli boste, da imamo še tudi druge moč v občini, ki so sposobni za tako službo. Sicer pravijo očka Grega, da so bili do sedaj v občinskem odboru sami . . . in da v celem št. Jakobu ni razum njih nobenega moč, ki bi bil sposoben postati župan; oh, kako kratkovidni ste očka, ko samo sebe sodite. Da, da, na ta način sposobnega, kakor ste vi, res ni nobenega, pač pa imamo dovolj vrlih močev, katerim bi prav lepo pristojala županova snuknja. Sentjakobčani, pokažite na dan volitve svojo voljo, ter pridite vsi na volišče in volite neustrašeno naše poštene in značajne moč.

Ptujski okraj.

p Ptujske novice. Veleposestnik, vinotržec in žganjar Fr. Kaiser je napovedal konkurz. Zadrženi so se ljudje vprašali, ali je mogoče, da bi tako imovita hiša bila prišla na nič; a res je! Oče sedanjega Kaiserja je z žilavo varčnostjo in vstrajnostjo pripravil edinemu sinu veliko denarja in blaga; a mladi se je spuščal v nevarne špekulacije. Oškodovanih je mnogo kapitalistov in trgovcev, celo nekaj sicer zvitihi židov je pogorelo. Sodnija je zaprla hiše in prodajalne in vsa velika posestva v Halozah in Slov. gor. bodo prodana. Kaiser starejši, ki je sinu do zadnjega še vedno pomagal z denarjem, je istotako prišel ob vse svoje premoženje. Gospo Kaiser in knjigovodjo so zaprli, gospodar jo je prej odkril, pravijo, da na Švicarsko. Jedna šnopsarija je sedaj na Ptuju manj. G. Kaiser star. je bil nekdanj dober Slovenec in med ustanovitlji ptujske Čitalnice, mladi Kaiser pa zagrizen Nemec. — V neki trgovini papirja so razstavljene silno pohujšljive razglednice; otroci, večinoma šolarji pa kar zijajo v to izložbo in pijejo strup, ki se tu ponuja. — Na Martinovo smo ob jako lepem vremenu krstili letošnji mošt in mu dali ime: prav dobra kapljica. Knpči, pridite po Haložana.

p Sodnajska uradna dneva bosta dne 17. novembra t. l. na Ptujski gori in 24. dne nov. t. l. pri Sv. Barbari v Halozah.

p Licenciranje zasebnih žrebcev. Čas glede prijavljanja zasebnih žrebcev za licenciranje za plemenitveno dobo 1907 je določen najpozneje do 1. januarja 1907.

p Pasji kontumac v mestu Ptuju in v okolici. V ptujskem obmestju se je pri nekem psu uradno določila steklina in se je za Ptuž in okolico odredil pasji kontumac.

p Sv. Lovrene v Slov. goricah. Na dan Vseh svetnikov so udje naše utrojske zadrge ustanovili tudi posojilnico „Rajfajzenovko“. S prosincem prihodnjega leta bo začela poslovati. Akoravno Lovrenčaci radi v Ptuž zahajamo, vendar z veseljem pozdravljamo novo upeljavo, ker bomo lahko v prihodnje svoje denarne zadeve brez zamude vsako nedeljo doma opravili.

p Rucmanci pri Sv. Tomažu. V vselem spominu ostane za našo vas zadnja nedelja meseca oktobra t. l., ko smo obhajali blagoslovljanje premovljene in deloma povečane kapele in kipa Marije, matere „dobrege sveta“. Ker je bila prejšnja kapela v marsičem pomanjkljiva, je bila potrebna popravila; zato so vaščani splošno želeli, da se kapela prenove in poveča. V ta namen so z veseljem in požrtvovalno pomagali in prispevali doneske. V nedeljo, 28. oktobra t. l., se je kip Matere božje v savski kapeli blagoslovil; od tod pa so ga domača dekleta v slovesni procesiji med prepevanjem lavretanskih litaniij prenesla v Rucmance v kapelo. Izvrstno izvežbani tomaževski pevci so na to zapeli Mariji na čast dve pesmi, veleč. g. dekan pa so imeli slovesnosti primerem in podučen govor o pomenu Matere „dobrege sveta“ aploh, zlasti pa za vas, v kateri se časti. Gotovo ni brez pomena, in ponosni smejo biti Rucmanci, da so si naročili kip Matere „dobrege sveta“, ki se do sedaj še malokje nahaja. Da so se priprave za to slovesnost tako hitro in povoljno izvršile, gre v prvi vrsti zasluga in zahvala vrlemu posestniku in narodnjaku J. Kostanjevcu, ki je imel največ truda in stroškov. Podoba Marijino je v občno zadovoljnost in res mojstrsko izdelal g. Leop. Perko, znani podobar pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Slovenjegraški okraj.

s Velik požar v Šoštanju. Dne 9. t. m. izbruhnil je ogenj v tovarni za usnje Franc Weschnag & Söhne. Požar je uničil ves srednji trakt, obstoječ iz sedem objektov, v katerih so se nahajali stroji cele tovarne in tudi velikanska množina deloma izdelanih, deloma še surovih kož. Izdelanih kož je uničenih 3000 v vrednosti 300 000 kron. Vsa škoda pa znaša okoli en milijon kron. Neumorno

je delovala domača požarna bramba s požrtvovalnim sodelovanjem vrlih Družmirčanov. Najbližja požarna bramba v Velenju prišla je še le ob pol osmi uri, akoravno je bila avizirana že ob peti uri zjutraj. Ko se je ta požarna bramba pod načelnštvom Pribošchitza pripeljala na lice požara, sprejela jih je množica z ne posebnim zadovoljstvom in čuli so se marsikateri dovtipi. Najbolj pridni so bili, kakor že rečeno, domači požarni brambovec in Družmirčani. Tem so pa prišle na pomoč še požarne brambe iz Celja in Šmartnega ob Paki, slednja je bila posebno pridna. Na lice mesta je prišel c. kr. okr. glavar g. baron Müller iz Slov. gradca. Plemenito srce je pokazal pri tej nesreči napram svojim sorodnikom, na političnem polju pa nasprotnikom, gospod tovarnar Ivan Vošnjak, ki je dal na razpolago vse svoje delavce! Vsled tega požara je bil skoraj ves trg v velikanski nevarnosti, kajti če bi bil tak veter, kakor je razsajal pred par dnevi, zgorela bi vsa sosedna poslopja. Lastniki tovarne so dobro zavarovani pri vzajemni zavarovalnici v Gradcu. Smilijo se nam ubogi delavci, ki bodo najmanj pol leta brez dela in zaslužka.

Celjski okraj.

c Kat. pol. društvo za laški okraj ima v nedeljo 18. novembra shod v Jurkloštru in sicer ob 10. uri predpoldnem v gostilni g. Antona Hvalec. Govorilo se bo: 1. o pomenu splošne, enake in tajne volilne pravice; 2. o pomenu in važnosti splošne volilne pravice za kmečki stan in o pripomočkih za zboljšanje položaja kmečkega stanu, posebno o onih pripomočkih, ki so v rokah postavodaje in do katerih pridemo po ustanovitvi „Kmečke zveze“.

c Vojnik. Za okrožnega zdravnika je nastavljen g. dr. Blanko Žižek.

c Umrl je dne 3. t. m. v graški bolnišnici g. Josip Terček iz Rečice v Savinjski dolini. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

c 70 letnico praznanje v kratkem gosp. Mha Vošnjak, oče slovenskih posojilnic.

c Odlikovanje. Mnogo nedeljo je c. kr. višji okrajni komisar Ervin pl. Prabl iz Celja pripel na prvi žalskem župniku č. gosp. Matiji Koren zlati zaslužni križec s krono. Vršile so se tem povodom prekrasne cerkvene in izvenckrvene slavnosti.

c Umrla je gospa Leopoldina Vaš. roj. Hafner, inženjerjeva vdova in posestnica na Vranskem.

c Perica ga je rešila. V soboto popoldan je v Celju skočil s kapucinskega mesta v Savinjo vrtnar Abadon Bader. Ega izmed v bližini stojećih peric je nesrečnega prišla za ovratnik in ga potegnala na suho, čeravno se je mož z rokami in nogami branil rešitve. Vzrok nesrečnega dejanja je bila beda in pomanjkanje vsled dalje brezposelnosti.

c Dobrna pri Celju. Veliko zanimivih reči se je nabralo na Dobrni, odkar ni bilo ničesar slišati iz našega kraja. Z bolnim prstom pač ni mogoče pisati. Pa pride vse lepo po vrsti. Najvažnejše je sedaj to, da se je prijatelj dobraskih Slovencev poštni Gol vrnil na Dobrno. Pravijo, da so ga v Gradcu bolele — noga. Hm! So pač različne boleznii na svetu. Nas pa veseli, da vidimo zopet znane moč stopati po dobrnski cesti, levo roko v žepu, palico čez desno roko, v ustih pa cigareto. Ravno o pravem času je prišel. V sredino političnih zanimivosti je padel. Širjemu svetu menda ni znano, da je na Golovo pritožbo celjsko glavarstvo „prepovedalo izvršitev sklepa“, ki ga je storil občinski zastop dobrnski v svoji seji dne 25. marca t. l., da se bo namreč za naprej na občini le slovenski uradovale, da se torej naj pošiljajo obč. uradu samo slovenski dopisi. Ob enem je glavarstvo razveljavilo imenovanje častnih občanov. Sicer je sedaj celjsko glavarstvo takorekoč brez glavarja in z delom zelo obloženo, ker mora oskrbovati vsled zasluga pridnega ces. namestnika grofa Clary-ja čisto po nepotrebnem še okrajni zastop in okr. šolski svet, a da pri c. k. okr. glavarstvu sedijo ljudje, ki ne poznajo najnavadnejših postav, to je vendar malo preveč. Celjsko glavarstvo utemeljuje svojo „prepoved“ z ozirom na § 37 obč. reda, da se mora namreč predmet posvetovanja odbornikom pisмено naznari, „to pa se je pri okrožnici za sejo dne 25. marca 1906 glede skraja navedenih sklepov opustilo“. Prvič je neresnica, da bi se bilo to samo pri teh dveh sklepih opustilo, in vendar glavarstvo drugih sklepov ni prepovedalo, če tudi niso bili po § 37 naznanjeni. Drugič pa pozna vsak zaveden slovenski fant na Dobrni razsodbo upravnega sodišča z dne 19. dec. 1883 št. 2547, ki pravi: Ne da se

v obče trditi, da je veljava kakoga sklepa občinskega zastopa zavisna od tega, da se je njegov predmet prej postavil na dnevni red dotične seje, in da se je to naznanilo obč. zastopnikom pred sejo. Ne moremo misliti, da se g. dr. Breschar s svojo „prepovedjo“ z dne 3. avg. 1906 hoče šaliti, moremo pa misliti, da ali ne pozna postav, ki jih mora poznati vsak vaški tajnik, ali pa izdaja svoje „prepovedi“ skrajno pristransko, kjer se gre za slovenske občine in c. k. okr. glavarstvo neljube sklepe obč. odborov. Sicer pa naj c. k. okr. glavarstvo ne misli, da je dobrnska občina s tem ugnana. V obč. seji dne 28. okt. so se razveljavljali sklepi zopet sprejeti, in se bodo izvrševali malo bolj strogo, kakor se je oni od dne 25. marca, in naj bo dr. Breschar-jū in tajniku Sk. flek-u to ljubo ali ne. Zanimiva je pa tudi pritožba Golova. Pritožili so se namreč: Auer, Orosel, Gol, Feldin, Hasenbichl in Korenak. Gol naj bo tako dober in nam razloži sledečo nganko. Korenak je namreč dne 25. marca glasoval za oba omenjena predloga in ravno tako tudi sedaj dne 28. okt. Posebno v zadnji seji se je odločno izrekel za slovensko uradovanje, kar mu je v čast, in je upati, da se bo enkrat vendar otrese vpliva privandavcev in se spomnil, da je sin slovenskih starišev. Nerazumljivo nam je torej, kako je Korenak podpis prišel na tisto pritožbo. Ali je Korenak vedel, zoper kaj se pritožuje, če je pritožbo res lastnoročno podpisal? Saj se vendar ne more pritoževati zoper sklepe, za katere je sam glasoval. Na to nam naj Herman Gol da odgovor. Sicer pa je cela pritožba znak „nemške“ politike na Dobrni. Zakaj pa ni prišel Gol k zadnji seji, da bi zagovarjal svojo pritožbo? Morebiti še ga vedno bolijo noge! Dobro je, da ni bolan na srcu, zakaj politično razburjenje škoduje takim bolnikom. Sicer mu pa v kljub njegovim boleznim ne moremo priznati, in se hočemo tako glasno zmeniti z njim, da se bo slišalo celo na Dunaj!

c Kozje. Na praznik Vseh svetnikov ob 4. uri popoldan je pridivila grozna nevihta s hudošnjem od južozapadne strani. Vihar je razsajal, da smo mislili, da vse podere. Dež je lil curkoma, kakor bi iz škafa vlival. Ta vihar je razgal vse ljudi iz pokopališča, ki so kinčali grobove svojih rajnih. Drugi dan, na vseh vernih duš, pa je bil lep in jasec. — Stelje se je minuli teden dobilo dovolj. — Mohorjeve knjige smo prejeli. Pravo veselje so maršikateri kmečki, pa tudi gospodski hiši. Pa še bolj bi knjige ngajale, če bi bile bolj ilustrovane z lepimi slikami, nekako tako, kakor slična nemška družba sv. Jožefa. Tako bi bilo našim ljudem bolj ustrezno, posebno mladini, in pa število udov bi rastle. — Gospodarsko bralno društvo v Kozjem priredi v nedeljo, 26. novembra, letno občno zborovanje, h kateremu že danes vabi vse prijatelje društva, posebej pa mladino. Kje bo zborovalo in spored raznamimo prihodnjic. Odbor.

c Dol pri Hrastniku. Bližamo se viharnim časom versko-političnega boja, a mi Dolani dremujemo po stari navadi, živčtja v en dan. Mislili smo, da se nam naš narodni položaj spremeni, ko se je naše „Bralno društvo“ oziroma njegov odbor in uprava spremenila. Res je, da stvar napreduje in da se je število udov zvišalo od 65 do 89, ali kaj je to proti tolikemu številu prebivalcev. Lahko bi dosegli veliko več, ko bi skupno in složno delovali. Zalibog, da večina odbora, razun gospoda načelnika in knjižničarja, še čitalnice videla ni. Nabajajo se celo osebe, ki ne le da sami nočejo pristopiti k društvu, še druge ovirajo in branijo brati dobre in poučne knjige in poučne časopise. Med temi so celo možje, ki imajo vpliv in spoštovanje med ljudstvom, a „Bralno društvo“ jim je deveta briga. Sliši se tu in tam, da je škoda časa, ki se porabi za čitanje, in škoda denarja 20 v. na mesec za čitalnico; ni pa škoda časa cele dneve in noči po krčmah posedati in popivati ter tam zapravljati, kar se žal pri nas pojavlja tako pogosto, da sosedje in okoličani celo govorijo, da se nikjer toliko ne popiva kakor ravno na Dolu. Potrebovali bi krčelo abstinentov, da bi prekleceni alkohol vsaj malo potrli. — Dobili smo tudi že par števil „Narodnega lista“ na ogled. No, mi ga ne bomo kritikovali in natančno presojali, ker to ni naša stvar, vendar pa izrečemo svoje mnenje o njem. Svar nam je jasna in vemo s kom imamo opraviti. Pisati zna res lepo in previdno, ker so mu vsi dobri in pošteni slov. časniki kakor „Sl. Gospodar“, „Naš Dom“, „Domovina“, „Slovenec“ itd. napoti, samo o „Slov. Narodu“, ki je najpodliši slovenski list, ne črkne besedice, ker je njegov bratec. „Gliba vkup štrih!“ Kar piše in obeta, da bo storil za slovensko ljudstvo in za njegove pravice, to delajo

brez izjeme že dalje časa vsi dobri slovenski listi, in v tem oziru bi brez njega lahko izhajali. Toda njegov glavni namen je, vzeti duhovnikom krmilo in vajeti iz rok ter jih potisniti v zadnji kot, da bi kot taki ne imeli nobene oblasti in veljavne besede več ter da bi po svojem sukali in krmarili osodo naroda ter ga privedli do posledic, katere nam kaže žalostna zgodovina francoske revolucije in žalostni pojavi današnjih dni francoske države. Toda slovensko ljudstvo ni tako kratkovidno, da bi kar slepo in nepremišljeno sledilo takim gospodom, ker te vrste ljudi že do dobra pozna. Marsikdo je imel že priliko spoznati njihovo „dobro in usmiljeno sree“! Ne boš Jakec. Slovensko ljudstvo pač dobro ve, kaj so mu ti ljudje in kaj duhovniki. Zato se mu ne bo težko odločiti, h kateri stranki da naj pristopi. Sploh pa kmečki stan nima od te atranke pričakovati kaj prida, saj mu je že na ustanovnem shodu dala gorko klofot, katero je pa v 1. številki malo olepsala in zavila; a ostala bo neizbrisana v kmečkem spominu. Na noge torej, rojaki, vzdramite se! Čas spanja in brezbrčnosti je minul. Združujmo se ter skupno delajmo za dobro katoliško narodno stvar. Borite radi dobre in poučne knjige in časopise. Namesto v krčme, zahajajte rajši ob nedeljah v čitalnico, kjer imate na razpolago dobrih poštenih slovenskih časopisov in knjig, ter pristopajte k društvu kot udje. Društvo stoji na katoliško-narodnem stališču; vsakdo torej lahko brez strahu pristopi, bodi si otrok, mladenič, ali mož. Za vsakega je dovolj primerne berila in je tudi primerno razdeljeno. Treba je le, da se društvo podpira in razširja ter tako skupno delajmo za dobro stvar ter branimo proti napadom naših nasprotnikov naše narodne svetinje, podedovane od naših prednikov, in te so: Vera in domovina.

c V Celju so šole brez veronauka, brez molitve, brez sv. zakramentov! Šolske razmere v našem mestu in okolici so vedno nezmožne. Za slovenske ljudske šole se bijemo že leta in leta. A dozdaj še nimamo niti ene javne šole za dekleta iz okolice. Pripravljen je že kraj za zidanje novega šolskega poslopja za deško šolo, a vladni krogi ne pustijo zidati. Medtem pa zidajo Nemci v mestu šolo za šolo. Čez eno, dve leti bodo postavili za Gaberje novo dvojno petrazredno (za dečke in dekleta) ponemčevalno šolo, s katero upajo uničiti celjsko okolico v narodnem oziru. Nemške celjske šole pa niso le v narodnem oziru Slovincem nevarne, ampak že tudi v verskem. Na šolah, kjer je neki Pražak za ravnatelja, v treh razredih ne smejo več moliti molitve, ki jo je sam Jezus učil: „Oče naš“, iz enega razreda pa so že sploh odpravili veronauk: katehet nima tam nič več opraviti, tam ni molitve, ne prejemanja sv. zakramentov. To je tista „svobodna šola“ brez Boga, brez vere, brez verske vzgoje. Slovenci, čas nas kliče v verski in narodni boj proti oskrnjevalcem naših najdražjih svetinj: vere in besede materine! Proč s takimi šolami, slovenskih otrok ne v take šole! Vlada, daj že vendar slovenski deci slovenske šole! Vstani ljudstvo, in govori!

c Dobrna pri Celju. Tukajšnji gospod župan je kupil košček njive blizu Dobrne. Kdo bi mislil, da bo ta malenkostna stvar našim posilincem popolnoma zmešala možgane? In vendar je tako. Vse sile so napeli, da bi razdrli pogodbo, ker bojda hočejo dobrnski Slovenci na tisti njivici postaviti — Narodni dom! O ljuba domišljija! Kam spelješ včas človeško pamet! Če že govorite o „Narodnem domu“, bodi vam povedano, da je na Dobrni vsaka slovenska hiša — narodni dom —. Kakor je videti, našim nemčuhom tudi „mir“ ni po volji. Po vsej sili hočejo prepri. Dobro! tudi nam je tako prav! Zdaj pa le „puško v dlan in meč ob stran“! Hočemo videti, komur bo zmanjkalo sape! Opozarjamo pa na to, da so zopet naši nasprotniki izkopali orožje. Naj nam pa zdaj pride kaka privandrana pokveka in pravi: mir! mir! zavezali mu bomo jezik!

c Steklega psa so ustrelili v Gotovljah. Ogrizel je dve osebi in sedem psov. Po celjskem okraju se vedno pojavljajo stekli psi.

c Žile si je prerezal 76 letni prevzihtkar Matija Glojek v Gornjemgradu. Imel je svoj čas svojo hišo, katero je pa pred leti prodal in živel od tega denarja. Sedaj mu je tega denarja zmanjkalo, in ker ni hotel prosjčiti, se je rajši usmrtil.

c Poročil se bo g. Avgust Marovt, posestnikov sin v Gornjih Gorčah pri Braslovčah, s posestniško hčerko Barbko Klančnik iz Podgorja. Vrlo narodaemu paru iskrene čestitke!

c Ponesrečen rudar. V jami premogarske družbe v Pečavniku pri Celju se je odtrgal plaz premoga ter padel na delavca Autona Višnar, katerega je hudo poškodoval.

c Novo šolo bodo zidali v Gornjemgradu. Dosedaj je bila šola v gradu ljubljanskega škofa.

c Roko je zdrobila mlatilnica 40 letnemu dninarju Francu Dobrovnik iz Čret pri Celju. Mož se je peš podal v celjsko bolnišnico, toda med potom je v kolodvorski ulici padel na tla vsled izgube krvi.

Brežiški okraj.

b Politično društvo „Sava“ v Brežicah je dne 8. t. m. sklenilo: 1. obrniti se na gg. državne in deželne poslance s prošnjo, da nemudoma potrebno ukreajo za ustanovitev „Narodnega sveta“ za Spodnje Štajersko, da naj skličejo ustanovno zborovanje in k temu povabijo vsa politična društva in zaupnike vseh stanov; 2. pozdravlja idejo ustanovitve „Kmečke zveze“ za Spodnje Štajersko in želi pospešenje pripravljalnih del; 3. obžaluje, da se je z ustanovitvijo „Narodne stranke“ zanesel razdor med spodnještajerske Slovence in izjavlja, da prej ko slej neomajeno stoji na svojem dosežanju političnem programu; 4. protestuje zoper postopanje okrajnega šolskega sveta v Brežicah, ki je protizakonito poveril vodstvo slovenske ljudske šole v Brežicah do imenovanja novega nadučitelja vpokojenemu (!) nadučitelju Ornig, mesto po činu najstarejšemu učitelju g. Zupan, ki je Slovenec; 5. protestuje zoper to, da bi se pri zasedanju nadučiteljskega mesta na slovenski ljudski šoli v Brežicah oziralo na politično in nemško narodno mišljenje prosilcev, mesto na usposobljenost, in zahteva, da se to mesto podeli — kar je povsem naravno — prosilcu slovenskega mišljenja; 6. protestuje zoper zavlačevanje razpusta okrajnega zastopa, katerega poslovna doba je že davno pretekla, protestuje zoper to, da bi ta okrajni zastop s svojimi sklepi še dalje nalagal trajna bremena okraju, kot se je to zgodilo, in zahteva, da se nemudoma odredijo volitve v okrajni zastop. — Razun tega so se še razpravljale druge važne zadeve.

b Prestavljen je namestniški kancelist Karol Jirak iz Brežic k ekspozituri v Mozirje. K okrajnemu glavarstvu v Brežice pride orožniški stražmojster Tiro iz Ptuja.

Drobtinice.

d Draginja. Sedaj so tudi papir podražili. To bo pa v prvi vrsti zadelo nas časnikarje, ker bomo morali papir dražje plačevati. — Kovinski manšetni in ovratniški gumbi se podražje za 10 do 15 %.

d Premeteni tatovi. V Trentonu v ameriškanski državi New Jersey je priredila hčerka bogatega trgovca Carzona maskarado. Za najboljše maske so bila odločena bogata darila. Ko je bila plesna dvorana že napolnjena, odprlo se je nakrat okno plesne dvorane in 4 osebe, opravljene v obleke zahodnih roparjev, so splezale v dvorano. Roparji so imeli svetilke in preko ramen žaklje polno orožja za ulom. Vsa družba je pleskala in se smejala originalnim maskam. Trgovčeva hčerka je vzveseljena podajala roparjem roke in dejala: „Vi gotovo hočete vse naše bisere?“ „Ja!“ odgovoril je voditelj, nakar mu je gđ. Carson dala, meneč, da je to dobra šala, svojo dragoceno brošo z briljanti in tri prstane. Vse goste je to izredno zabavalo. Metali so roparjem „za šalo“ zlate ure itd. in nakrat so bile vreče polne dragocenosti. Roparji so na to preiskali kot pravi veščaki še celo hišo in šli potem zopet skozi okno — nazaj jih pa ni bilo več. Vesela družba je prepozno spoznala, da je bila nesramno osleparjena. O zviti lopovih ni sledu.

d Preveč deklet. V neki angleški vasi Toppesfield (Essex) se opazuje tekom zadnjih 10 let, da se rodi vedno manj moških. Skoro vsi novorojenci so deklice. V skupni šoli se poučuje sedaj 93 deklic in 11 dečkov. Prebivalci Toppesfielda so zelo vznemirjeni. S strahom pričakujejo, da pade kmetijstvo, ali bojijo se tudi, da ne bodo mogli dobiti ženinov za toliko deklet. Radi tega so se obrnili na zdravnike, ki naj bi poiskali vzrok tej posebnosti. Nekateri pravijo, da je vzrok temu voda.

Narodno gospodarstvo.

Gnojenje vinogradov. Ker me je že več kmetov iz moje okolice vprašalo, kako naj bi gnojili svoje vinograde, zato sem se odločil k pisanju teh vrstic, ker me veseli, da so se vendar enkrat začeli zanimati za to prevažno delo. — Jesenski čas je najboljši čas za gnojenje vinogradov; prvič že zategadelj, ker je v jeseni več časa kakor na pomlad in pa ker je pomladna gnojitev manj vredna, da še celo škodljiva. Ako gnojimo v suhem in če je potem suho leto, ne da gnoj svoje moči, ter se še celo korenine sežgejo. Gnojimo pa v jeseni, se svoji valed obilne zimske mokrote raztopijo in enakomerno razdelijo. Za popolno gnojitev z umetnim gnojem se računa približno na 1 ha 6 meterskih stotov žvepelo-kislega amoniaka, 7½ q kajnita, 3 q Tomaževe žindre. Pri tem pa ne smem pozabiti omeniti, da je delovanje umetnega gnoja le enostransko. Ta gnoj podeli pač potrebne snovi zemlji, ne izboljša pa fizikalnih lastnosti zemlje, ker nobene publice (humus) ne dela in tudi ne rahlja in ne razgreje zemlje, kakor to hlevski gnoj in pa kompost storita. Ako gnojimo torej leto za letom samo z umetnim gnojem, postane zemlja mrzla in težka, težka za obdelovanje, se le slabo prezračuje, po mojem mnenju, postane zemlja izsesana in pusta. Najboljše gnojenje je torej na sledeči način: eno leto z umetnim gnojem, drugo s hlevskim gnojem ali kompostom. Ako gnojenje hitro eno za drugim sledi, zadostuje le polovica zgoraj omenjenega gnojila. Umetni kakor tudi naravni gnoj se v vinogradu med vrstami enakomerno raztrosi ter tako globoko prekoplje, da se pri drugih plitvih kopih ne izkoplje.

Jož. Kovačič,
ekonom v Kapeli pri Brežicah.

Napajanje goveje živine po zimi. Skrben kmet mora vedno paziti, kako se mu živina oskrbuje, zlasti še, ako ima posle nevedne ali brezskrbne. Rado in lahko se namreč kaj zanemari, kar potem živini več ali manj škoduje. To velja zlasti pri napajanju goveje živine, katero je velike važnosti za nje zdravje in uspevanje. Ako žival po zimi ob suhi krmi ne pije redno, vsaj enkrat obilno, navadno pa dvakrat na dan, je v veliki nevarnosti, da ji zbole prebavila, katera bolezen, če je zamujena, je lahko smrtonosna. To se je žalibog na kmetih že večkrat zgodilo, zlasti v krajih, kjer žival ob mrazu in ledu težko prihaja do korita. Vredno je torej vse skrbti, da se po zimi pot h koritu redno in sproti popravlja, kar se zgodi, da se led s krampom ali sekuro naseka ali razpraska, navrh pa še mogoče posipava s peskom, prstjo ali z žaganjem. To storiti pa je treba za časa, dokler še žival ni padla; kadar se to zgodi, postane plašna, da se boji onega mesta in na noben način ne gre več tja. Nevarnost se sedaj še povekša, ker splašena žival sili vsa divja v stran morda s strmine, kjer ji je le ena negotova stopinja lahko v pogubo. Še bolj nego po poti, treba je skrbeti za varnost in red pri koritu. Treba je po okoliščinah vso storiti, da more žival do vode. Znano namreč je, da je posebno ob studencu in okoli korita po zimi največ ledu. Zato je treba vedno skrbeti, da se led razsekava in posipava s čim, da žival lahko in rada gre do vode. Ob tako nevarnem času pa še rada nori čila živina ter lahko z bodenjem ena drugi napravi nesrečo. Takrat se po več glav različne živine ne sme skupno napajati. Zlasti junci in nagajiva teleta ter breje krave ne spadajo skupaj. Zlasti pri poslednjih treba je največje previdnosti zraven druge živine. Ako se je kaka žival splašila, da je padla, ne gre navadno dalje časa mimo onega mesta, zlasti ako se je to še ob koritu zgodilo. Siliti jo preveč ne kaže, kajti v svoji plašnosti vsa divja navadno skoči na stran, kjer je nesreča še lahko veliko večja. Ne kaže drugega, nego jo za čas nevarnosti napajati v hlevu. To pa se mora zgoditi redno in zadostno, da žival ne trpi žeje, vsled česar zbolí lahko, kakor smo že prej omenili. Ali to še niso vse napake glede napajanja. Zgodi se večkrat, da žival pride redno do vode, pa ko namoči gobec vanjo, brzo umakne, nakar se prav s težavo pripravi, da pije. Temu vzrok pa je najbrž votel ali bolan jezik živali. Zgodi se namreč večkrat, kjer se živini poklada klaja, ki ima veliko res v sebi, drobir od izmlačenega žita itd., da kaka ostru krma se zapiči ob zadnjem koncu jezika, kjer napravi po malem jako občutljivi ules (rano). Ta se čedalje bolj razširja, ker rese in bodiže od krme zaostaja v njem. Razume se lahko, da žival težko požira vsled tega, še težje pa na žgočo rano pije mrzlo vodo. Ako se to godi dalje časa, postaja valed rane žival čedalje slabšeja, ker ne more uživati hrane in pijače po potrebi. Zgodilo se je baje še celo, da je takšni živali skoraj odgnil jezik, da je naposled vsled

gladno poginila. Vendar na to pameten kmet ne čaka. Kakor hitro se opazi pri živali, da bi rada, pa ne more piti po volji, brzo ji preiščimo gobec in jezik. Tega je treba precej iztegniti, nato pa bolj vzdi preiskati s prsti. Ako se otipa rana s smetmi, je to gori omenjena bolezen. Sedaj je treba kmalo rano lepo otrebiti res ali drobirja, pa jo izmiti z jesihom. Navrh pa se svetuje takšno rano namazati s strdjo (medom). To je treba ponavljati dalje časa, dokler pač rana ni zaceljena. Ob enem je treba žival v tem času krmiti z dolgo krmo, senom ali tudi mehko slamo zraven. Tudi napajati se mora z mlačno vodo, da se pijače lažje privadi in vsled žeje nima nobenih slabih nasledkov. Sedaj pač vidimo, da je kmetu pri napajanju živine posebno po zimi treba velike opreznosti. Kajti mala napaka napravi mu lahko veliko škodo. Da se ji izogne, gotovo je boljše biti skrben za časa, nego čakati, da ga nesreča uči, katera ima navadno železne pesti.

Pohorski.

Književnost.

Missa in hon. s. Caeciliae. To novo latinsko mašo je zložil g. Fr. Kimovec in sicer tako, da se lahko poje dvoglasno (sopran in alt), triglasno (brez temorja) in četverglasno, kar bi bila torej zelo ugodna prireditve. Posebnih težav pač ne bo delala pevcem, le žal, da o celi maši ne morem reči, da bi stala na višini ostalih skladateljevih del. Tisk je zelo lep, ostalo pa je še obilo pomot. Cena partituri je 1-80 K, posameznim glasovom po 40 h. Naročnje se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. Čisti dobiček je namenjen za nove orgle na Bledu. S.

Ljudska knjižnica. Prvi zvezek je že izšel. Začenja s povestjo "Znamenje treh", dogodka znane angleškega tajnega policista Serloka Holmsa. Povest je jako zanimiva. Prvi zvezek dobi vsakdo na ogled, kdor pošlje na dopisnici svoj naslov na katoliško bukvarno v Ljubljano.

Najnovejše novice.

Državno podpora v znesku 500 krom je dobil g. Vladimir Pušenjak za svoje podučno potovanje po Nemškem, kjer poučuje zadrugištvo. Za podeljenje te podpore je posredovala "Zadruga zveza v Ljubljani".

Hranilnica in posojilnica v Zličah se je ustanovila in prične takoj poslovati. Pristopila je k zadrugi zvezi v Ljubljani.

Pogorelo je dne 11. t. m. gospod. poslopje Franca Tesovnik v Rečici.

St. Peter niže Maribora. Takaj se je ustanovila Hranilnica in posojilnica, ki je pristopila k "Zadrugi zvezi" v Ljubljani.

Ormož. Pri nas je umrl spoštovan mož Franc Gomzi, gostilničar in posest. Sveti mu večna luč!

Zginil je pri Sv. Petru niže Maribora dne 3. t. m. posestnik Matija Koronik. Že 14 dni prej je zapustil domačo hišo zaradi prepira. Iz hranilnice je vzel denar in 495 gld. dal baje hraniti mlinarju Poročcu. Ta pa je za več dni šel domu na Ogrsko, vsled tega je bil Koronik čisto obupan, ker se je bal za denar. Omenjenega dne 3. t. m. se je povrnil Poročcu z ženo, a Koronika je tisto večer zmanjkalo. Malomarnost je pa to, da se domače županstvo in žandarmarija niso devet dni nič brigali za izginolega.

Sv. Jernej pri Ločah. Šest oseb, katere so stekli pri obgrizli, se je odpeljalo na Dunaj v Pasteurjev zavod.

Nevarno obolel je učitelj Josip Čenčič pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. Prepeljali so ga v Kamnik k staršem.

Društvena naznanila.

Katol. delavsko društvo v Mariboru priredi v nedeljo, dne 18. t. m. zabavni večer v svojih prostorih (Flösergasse 4). Začetek ob 8. zvečer.

Slov. kat. društvo "Straža" na Dunaju. V nedeljo 25. novembra bo sv. maša za žive in mrtve člane "Straže" v cerkvi sv. Antona XV, Pouthongasse 16. Slovane najtopleje vabimo.

V Gotovljah se priredi v nedeljo dne 18. novembra t. l. ob 6. uri zvečer veselica v korist tamošnje požarne brambe v dvorani gostilne g. Franc Malgaj. Na vzporedno je: 1. "Dr. Veznal in njegov sluga Stipko Tišek", veseliga v dveh dejanjih. 2. "Dobro došli! Kdaj pojedete domu?" veseliga v enem dejanju. 3. "Mojemu domu". J. Laharnar, moški zbor. 4. "V boji" Iv. pl. Zajc, moški zbor in 5. "Oj dekle kaj s'tak žalostno?" Dr. Ant. Schwab, moški zbor. Slednjič prosta zabava. Z ozirom na blagi namen se k obilni vdeležbi najvjudneje vabi.

Prostovoljna požarna bramba na Polzeli ima svoj redni občni zbor dne 18. t. m. v nedeljo ob 8. uri popoldne v občinski pisarni na Polzeli z navadnim vzporedom in volitvijo novega odbora. Odbor.

Slov. katol. izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru ima v nedeljo dne 18. t. m. predavanje v svoji bralni sobi. Začetek ob 10. dopoldne. Predaval bo g. prof. dr. L. Poljanec o zobeh in njih boleznih. Kmetje in delavci, pridite, prisrčno vas vabimo!

Sv. Bolfank v Slov. gor. Takaj se "Kat. izobraž. društvo" priredi v nedeljo 18. t. m. točno po večernicah veselico v prostorih gosp. Franca Horvat s sledečim sporedom: Petje, gledališka predstava "Mlinar in njegova hči", žaloigra v petih dejanjih. Po sporedu prosta zabava s šalivo pošto in srečolovom. Med posameznimi točkami, kakor tudi pri prosti zabavi svira godba. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Čitalnica v Slov. Bistrici ima svoj letošnji redni občni zbor v nedeljo dne 18. t. m. zvečer ob 8. uri v društveni dvorani v "Narodnem domu". V slučaju nesklepnosti zbora ob določeni uri se vrši eno uro pozneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov.

Slov. kat. izobraž. društvo "Domovina" v Gradcu priredi dne 25. t. m. v gostilni "Zum wilden Mann" Jakominigasse 8 veselico s petjem, tamburanjem in gled. predstavo: "Trije tički".

Čitalnica v Ljutomeru priredi v soboto dne 17. t. m. v gostilni g. Fr. Seršena v Ljutomeru "Sijamski večer" s predavanjem o Syamu v Aziji. Predava g. inženir F. Lupša. Kazale se bodo slike iz Syama. Začetek točno ob 7. zvečer. Čisti dobiček tega je namenjen za božičnico šolarjev Franca Jožefove šole. Zanimiv večer bo gotovo privabil obilo občinstva.

Kmečko bralno društvo v Jarenini ima v nedeljo dne 18. novembra svoj redni občni zbor po večernicah. Vzporod: 1. Pozdrav podpredsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajničarja, 4. poročilo knjižničarja, 5. šaliv areolov, 6. poučni govor, govori tuji govorniki.

Ribniški Mohorjani so darovali 6 K za Cirilovo družbo. Zahvala. Povodom svojega godu podaril je velečastiti duh. svetovalec in dekan goopod Martin Jurkovič Ljutomerškemu slovenskemu pevskemu društvu dvajset kron. Velikodušnemu darovalcu iskreno zahvalo!

Listnica uredništva.

Sv. Jurij ob Šč.: Brez podpisa v. koš! — Št. Jakob: V "Naš Dom" je bilo že. žal, prepozno! Hvala in pozdrave. Prosimo tudi za prih. številko! — Rečica: V zadnjem trenutku nam ni mogoče tako dolgega dopisa sprejeti. — Zalec, Laško, Ptuj, Sentjur ob juž. žel.: Prihodnjiti!

Tržne cene

v Mariboru od 10. novembra do 15. novembra 1906.

Živila	100 kg	od		do	
		K	h	K	h
Pšenica		15	40	—	—
ri		14	20	—	—
ječmen		16	—	—	—
ovca		16	—	—	—
koruza		16	90	—	—
proso		17	—	—	—
ajda		17	—	—	—
luno		4	80	—	—
slama		4	80	—	—
		1 kg			
šlola		—	80	—	—
grah		—	62	—	—
leča		—	68	—	—
krompir		—	7	—	—
sir		—	40	—	—
surovo maslo		2	60	—	—
maslo		2	—	—	—
špek, svež		1	44	—	—
selje, kislo		—	82	—	—
rupa, kisla		—	20	—	—
		1 lit.			
mleko		—	20	—	—
smetana, sladka		—	72	—	—
— kisl		—	80	—	—
		100 glav			
selje		7	—	—	—
		1 kom.			
jajce		—	10	—	—

Loterijske številke.

Dne 10. novembra.

Line 16, 52, 47, 77, 37.

Trst 55, 2, 34, 86, 82.

Zahvala.

Vsem, ki so mi izrazili povodom bridke izgube mojega preljubega soproga g. Franca Gomzi-ja svoje sožalje, vsem, ki so prišli ob blizu in daleč ter spremili truplo blagega ranjkega k večnemu počitku, posebno veleč. duhovščini, slavnemu učiteljstvu, ormoški slovenski šoli, slavnemu uradništvu, orožaištvu, sl. finančni straži, okrajnemu zastopu ormoškemu, hardeški in trgoviški požarni brambi itd., vsem, ki so zapeli iz narodne ljubavi iskrenemu rodoljubu ginaljive pesmi žalostinke ter konečno vsem, ki so podarili dragemu ranjkenemu v zadnji pozdrav krasne vence, izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo!

Ormož, dne 13. novembra 1906.

717 (1-1)

Marija Gomzi.